

LBRIS

We know
books

© 2025, Ștefan Bucovineanul-Voloșeniuc
© 2025, Editura EIKON pentru prezenta ediție

București, Calea Giulești 333, sector 6 cod poștal 060269, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74 0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74 0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro www.edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național al Cercetării
Științifice din Învățământul Superior (CNCSIS)

Descrierea CIP se găsește la Biblioteca Națională a României
ISBN 978-606-49-1600-6

Redactor: Isabela Brănescu
Tehnoredactor: Paul GORBAN

Editor: Valentin AJDER

Ștefan Bucovineanul-Voloșeniuc

AM CREZUT

Călătoria mea din Bucovina la Londra

Traducere din limba engleză de Ciprian Apetrei

E I K O N

București, 2025

Cuprins:

Prefață la ediția în limba română, Ciprian APETREI.....	5
Cuvânt înainte	9
1. Sosirea	11
2. România rurală	14
3. Tatăl meu	20
4. Cum am crescut	52
5. Portugalia	104
6. Paris	121
7. Londra	129
8. Începuturile unei afaceri	144
9. Simona	166

10. Sf. Ștefan.....	182
11. Afacerea afacerilor.....	199
12. Alte inițiative.....	230
13. Politica.....	239
14. Noi provocări.....	256
15. A dăruii mai departe.....	270
16. România azi.....	277
17. Reflecții și viitorul.....	289

Am încercat să fiu cât se poate de exact, dar știu că, deși multe dintre aceste evenimente s-au petrecut cu doar câteva decenii în urmă, memoria și mintea ne pot juca uneori feste ciudate.

Dar eu așa îmi amintesc viața și povestea mea și sper că am nimerit corect numele, datele și detaliile.

I. Sosirea

— Bună Iacob, Ștefan sunt, am aterizat și am trecut prin vamă mult mai repede decât mă așteptam.

— Salut Ștefan, super, bine ai venit în UK! La ce oră iei trenul? Vin să te iau de la Gara Victoria.

— Nu știu încă, sunt la coadă pentru un taxi spre Gara Glasgow Airport, îți spun când ajung acolo.

— Vrei să spui Gara Gatwick Airport, dar n-ar trebui să-ți trebuiască taxi, pentru că trenurile vin direct în aeroport.

— Nu, pe toate indicatoarele scrie Glasgow. G.L.A.S.G.O.W.

S-a lăsat o scurtă tăcere la celălalt capăt al firului.

— Nu se poate să fii în Glasgow - de ce ai fi în Glasgow?

— Am luat avionul din Paris până aici că era ieftin. Am crezut că fac bine să economisesc niște bani?

— Ștefan, Glasgow e în Scoția, o țară complet diferită și la vreo 400 de mile de Londra unde te aștept eu.

De data asta, tăcerea a venit din partea mea.

— Presupun că nu-i bine. Îmi pare rău. Ce ar trebui să fac acum?

— Mai bine du-te la gara aia și ia un tren spre Londra.

Asta a fost prima mea conversație în UK, ca bărbat de 24 de ani dintr-un sătuc foarte sărac din pădurile nordului României, și nu mersese chiar așa cum sperasem.

Era primăvara lui 2007 și nu vorbeam deloc engleză, dar tocmai ajunseseam (în locul greșit!) să-mi caut de muncă, să găsesc o casă și să încep o viață nouă, toate astea doar cu 200 de lire împrumutate în portofel.

Din păcate, geografia nu fusese niciodată materia mea preferată la școală și am presupus că dacă Glasgow era în UK, probabil era aproape de Londra.

Nu era prima dată când aveam să descopăr că mai aveam multe de învățat, dar eram la începutul unei călătorii cu adevărat incredibile, care mi-a adus multă fericire, o familie minunată și numeroase experiențe uimitoare.

2. România rurală

Există pe YouTube un film de 20 de minute numit „Radu, băiatul din România”, realizat de cineștii Andre Waksman și Arnold Baskin. Spune povestea unui băiețel, Radu, care trăiește în comuna Bogdan Vodă din nordul României, la mai puțin de două ore de mers cu mașina de satul Cârlibaba, unde mi-am petrecut cea mai mare parte a primilor ani.

Filmul prezintă ceea ce pare a fi un stil de viață aproape medieval, unde hainele sunt simple, tradiționale și spălate încă de mână la râu. Sunt făcute de femeile din sat care taie și înmoaie cânepa, înainte să o usuce pe gardurile de lemn ce înconjoară fiecare gospodărie. Apoi separă fibrele

ca să poată toarce și țese hainele la războaiele de țesut din casele lor.

Oamenii sunt evident foarte săraci dar își au casele lor, care sunt mici, din lemn și funcționale. Satele sunt înconjurate de păduri unde lucrează majoritatea bărbaților, folosind cai și căruțe și unelte tradiționale pentru tăiatul copacilor.

Vedem cum bătrânii contribuie încă în multe feluri, la câmp, torcând lână, având grijă de nepoți sau învățând și transmițând mai departe tradițiile locale. Și copiii se trezesc în zori să-și facă treburile lor, care includ măturatul, tăiatul lemnului și hrănirea animalelor, înainte să plece la școală în picioarele goale.

Viața se învâрте în jurul ritmurilor râului și pădurii. Primăvara ciobanii își duc oile și vacile la pășunile din munți, unde își fac propriile brânzeturi. Pentru asta, mulg vacile, separă cașul și apoi îl atârână în legături de pânză să se usuce la soare. E o viață unde aproape totul se face manual, de către oamenii înșiși.

Comunitatea împarte pământul, care e colectivizat și aparține statului. Fiecărui țăran i se alocă o anumită suprafață de cultivat, în schimbul unei părți din recoltă. Fierarii sunt foarte importanți, pentru că sunt peste 200 de cai în sat, iar rotarii sunt la fel de cruciali fiindcă căruțele sunt principalul mijloc de transport. Veterinarii sunt la

fel de importanți ca doctorii într-o comunitate rurală ca aceasta.

Filmul ne arată că sunt foarte puține magazine în sat. Caravanele țigănești, când trec prin zonă, sunt principala sursă pentru cumpărarea de oale, tigăi și alte obiecte esențiale pentru casă.

Mâncarea de seară e simplă și repetitivă. Constă în mare parte din ciorbă de fasole, pâine, castraveți murați și mămăligă - cunoscută și ca polenta - care e una dintre principalele specialități locale. Făcută din mălai, poate fi amestecată cu lapte, brânză sau untură, și e o mâncare hrănitoare și ieftină pentru familii.

Slujbele de duminică sunt foarte importante pentru săteni, fiind unul dintre puținele momente când oamenii pot lua o pauză de la muncă și petrece timpul împreună. Duminica, toată lumea poartă cojoace și bundițe împodobite cu cusături. Vedem femei cu baticuri colorate, plimbându-se, vorbind și întâlnindu-și prietenii și vecinii.

E o viață foarte grea, dar responsabilitatea este firească pentru săteni, fiindcă este mult de muncă și n-au de ales decât să se bazeze pe ei înșiși și pe copiii lor.

Vă întrebați când a fost făcut acest film? E poate din zorii secolului 20, când camerele de filmat abia ajungeau în regiunile mai îndepărtate ale Europei? Sau poate e de fapt o reconstituire a

unui sat medieval pentru o dramatizare TV sau un film artistic?

Nu. A fost făcut în 1971, într-o vreme când Apollo 14 ducea oameni pe Lună a treia oară, Disney World se deschidea în Florida, Intel lansa primul microprocesor din lume și peste tot în Europa cetățenii țărilor vecine se bucurau de vacanțe în străinătate și urmăreau evenimente sportive mondiale la televizoare color. Acei consumatori europeni aveau la dispoziție o gamă largă de opțiuni pentru lucruri pe care le considerau normale - precum mașini, mașini de spălat, frigidere și haine.

Și totuși românii încă trăiau sub o dictatură comunistă brutală, cu un conducător megaloman ale cărui vizite în Coreea de Nord și China i-au trezit gustul pentru un cult al personalității tot mai mare.

Fiecare zi era trăită în frica sinistrei rețele de poliție secretă a lui Nicolae Ceaușescu, Securitatea. Până și prietenii apropiați și vecinii ajungeau să fie suspectați că sunt informatori. Românii erau obsedați de secretizare pentru că știau că informațiile adunate despre ei puteau duce la evacuări, pierderea serviciului, interzicerea școlii, șantaj sau închisoare. Chiar așa de rău era.

În toate colțurile României, sufletele oamenilor erau zdrobite de comunismul autoritar

în timp ce birocrația sa infinită, lipsită de sens și scop, sugruma ideile și orice mică încercare de inovație. Corupția suprima rarele izbucniri ale spiritului civic și ducea la o acceptare pasivă a suferinței și o supunere slugarnică față de figurile autoritare, doar pentru ca oamenii să-și poată proteja familiile și supraviețui într-o existență care nu era mai mult decât de azi pe mâine.

Acest film a fost făcut doar cu 12 ani înainte să mă nasc eu, în 1983.

E incredibil să mă gândesc că așa au trăit părinții și bunicii mei, și cât de asemănătoare erau încă viețile noastre în Cârlibaba cu ale lui Radu și familiei lui, când eram eu copil mic. E greu și pentru prietenii mei din Londra să-și dea seama cât de cumplită era sărăcia cu adevărat, cum mamele noastre trebuiau să petreacă multe ore în fiecare săptămână stând la cozi interminabile pentru carne, pâine și fructe.

Mâncarea era raționalizată, la fel ca electricitatea, încălzirea și gazul, pentru că majoritatea celor ce se producea era luată de guvern și vândută în străinătate pentru a plăti datoriile lui Ceaușescu. Nu e de mirare că atât de multe milioane de români tineri au părăsit țara imediat ce au putut, să caute o viață mai bună în altă parte și să trimită bani acasă să-și ajute familiile.

Eu am fost unul dintre ei. Venirea să trăiesc și să muncesc în Anglia s-a dovedit a fi cea mai bună decizie pe care o puteam lua, pentru că mi-a oferit o viață și o siguranță la care părinții și bunicii mei nici măcar nu puteau visa.

Această carte este povestea despre cum s-a întâmplat totul - multele provocări și obstacole cu care m-am confruntat, succesele și eșecurile, crearea companiei mele de inginerie civilă Sf. Ștefan, și o reflecție asupra a ceea ce am învățat în primele mele patru decenii.